

**themarapport 2:
Pesten**
september 2003

De Jeugdmonitor Zeeland is een samenwerkingsverband van de Provincie Zeeland, de 13 Zeeuwse gemeenten en verschillende instellingen die op het gebied van jeugd werkzaam zijn.

De Jeugdmonitor Zeeland brengt de leefwereld van de Zeeuwse jeugd in kaart door gegevens te verzamelen over kinderen en jongeren van 0 tot en met 23 jaar.

De primaire doelstelling van de Jeugdmonitor is het voorzien in gegevens en informatie ter ondersteuning van (jeugd- en onderwijs) beleid van gemeenten, provincie en jeugdmonitorpartners.

Hoofdverantwoordelijke voor de uitvoering van de Jeugdmonitor Zeeland is SCOOP, Zeeuws instituut voor zorg, welzijn en cultuur. Scoop werkt voor de uitvoering van dit project nauw samen met verschillende partijen, waaronder GGD Zeeland, de Regiopolitie Zeeland, het Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland, Stichting Jeugdzorg Zeeland, Sport Zeeland, en de Regionale Meld- en Coördinatiefuncties op het gebied van voortijdig schoolverlaten.

Het belangrijkste kanaal voor het bekend maken van de verzamelde informatie is de website www.jeugdmonitorzeeland.nl. Een ander initiatief is het uitbrengen van korte themarapporten waarvan dit het tweede is.

Dit tweede themarapport van de Jeugdmonitor Zeeland heeft als onderwerp pesten onder Zeeuwse kinderen in groep 6 van de basisschool, oftewel vooral 9- en 10 jarigen. De bron voor dit themarapport is de 'Enquête Jeugdmonitor Zeeland - Groep 6 Basisscholen 2003'.

Deze enquête is in het voorjaar van 2003 via internet afgenomen onder kinderen in groep 6 van de basisscholen in Zeeland. In totaal hebben 187 van de 282 Zeeuwse schoollocaties (inclusief speciaal onderwijs) meegedaan. Dit komt overeen met 66%. De enquête is door 2741 kinderen van de naar schatting 4854 kinderen ingevuld.

In dit themarapport wordt aandacht besteed aan: de mate waarin kinderen gepest worden, hoe en waar kinderen gepest worden, of zij zelf pesten, of kinderen (al dan niet vrijwillig) dingen doen om erbij te horen, en de onderlinge relaties tussen deze verschijnselen. Ook wordt gekeken naar achtergrondkenmerken zoals geslacht, woongemeente, en leerlinggewicht (=sociale achtergrond).

De Zeeuwse kinderen in groep 6 is gevraagd of zij wel eens gepest worden, en zo ja hoe vaak dat gebeurt. Belangrijk is te bedenken dat de kinderen de vraag vanuit hun eigen definitie van pesten beantwoord hebben.

Gepest worden Eén op de twaalf kinderen (8%) geeft aan vaak of heel vaak gepest te worden. Ruim drie op de tien kinderen wordt soms gepest (32%). Een meerderheid van zes van elke tien kinderen geven aan helemaal nooit of bijna nooit gepest te worden (44% wordt nooit gepest, 16% bijna nooit). Verschillen tussen jongens en meisjes in de mate waarin zij gepest worden zijn te verwaarlozen. Tussen de 13 gemeenten zijn echter duidelijke verschillen zichtbaar. Kinderen uit Kapelle geven aan het minst gepest te worden (80% bijna nooit of helemaal nooit), die uit Tholen het meest (45% bijna nooit of helemaal nooit). Kinderen van laag opgeleide ouders, autochtoon en allochtoon, worden vaker gepest dan kinderen van hoger opgeleide ouders.

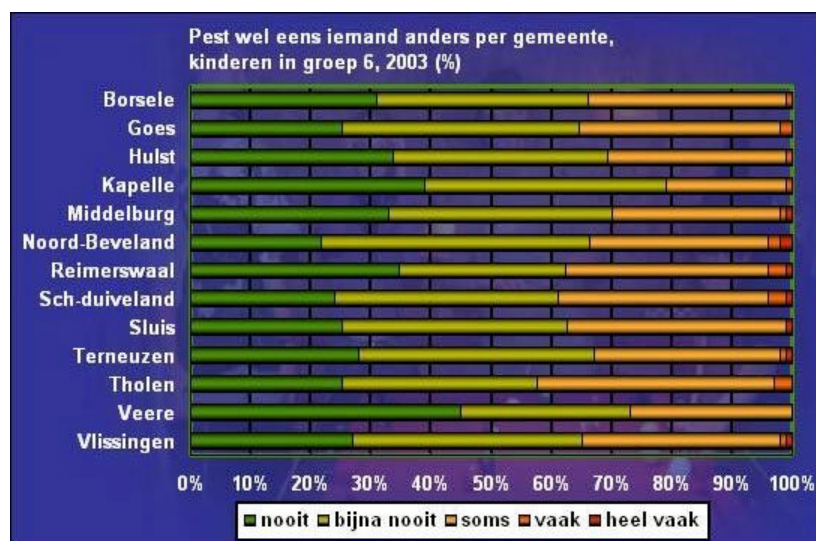
Er is een sterke samenhang tussen gepest worden en het hebben van vriendjes. Eén op de vier kinderen (26%) in groep 6 met 'heel veel' vriendjes en vriendinnetjes op school wordt soms, vaak, of heel vaak gepest. Bij kinderen die aangeven 'een paar' vriendjes en vriendinnetjes op school te hebben, is dat meer dan het dubbele. Van hen wordt iets meer dan de helft (56%) soms tot heel vaak gepest.

Een sterke samenhang bestaat er ook tussen gepest worden en gevoelens van in de steek gelaten worden. Kinderen die zich op school nooit door klasgenootjes in de steek gelaten voelen, geven in meerderheid aan nooit of bijna nooit gepest te worden (78%). Kinderen die zich vaak of heel vaak door klasgenootjes in de steek gelaten voelen, geven juist in meerderheid aan soms, vaak of heel vaak gepest te worden (86%).

Hoe pesten De manier van pesten waarmee kinderen in groep 6 in Zeeland het meest geconfronteerd worden, is uitschelden. Van alle kinderen worden vier op de tien (40%) daarmee geconfronteerd. Alle overige vormen van pesten komen aanzienlijk minder voor. Ongeveer twee op de tien (19%) wordt gepest met niet mee mogen spelen, en een iets kleiner percentage wordt geslagen of geschopt (16%). Iets minder dan één op de tien wordt gepest door te dreigen met 'in elkaar slaan' (8%). Pesten via internet komt zeer weinig voor (2%).

Jongens worden duidelijk anders gepest dan meisjes. Jongens worden wat meer bedreigd met "in elkaar slaan" en zeggen ook wat vaker dat zij geslagen en geschopt worden. Het niet mogen meespelen overkomt meisjes wat meer dan jongens. Tussen de gemeenten zijn geen duidelijke verschillen in de patronen van pesten. Ook het leerlinggewicht lijkt er weinig toe te doen.

Waar pesten Het schoolplein en de straat worden het meest genoemd door de Zeeuwse kinderen in groep 6 die wel eens met pesten geconfronteerd worden. Op de vraag "Waar word je gepest?" noemt 70 procent van de gepeste kinderen het schoolplein. Op straat gepest worden, overkomt ongeveer vier op de tien van deze kinderen. Ongeveer een kwart overkomt het pesten thuis en/of in de klas. Opmerkelijk is dat kinderen nooit op de club gepest lijken te worden.

Zelf pesten Op de vraag aan kinderen in groep 6 of zijzelf wel eens andere kinderen pesten, antwoorden de kinderen vooral nooit, bijna nooit, en soms (respectievelijk 30%, 36%, en 32%). Vaak of heel vaak anderen pesten is iets wat slechts een enkeling zegt te doen (respectievelijk 1% en 1%).

Jongens geven van zichzelf aan meer te pesten dan meisjes (38% van de jongens pest soms, tegenover 26% van de meisjes). Tussen de gemeenten zijn dezelfde duidelijke verschillen zichtbaar bij het zelf pesten als bij de mate waarin de kinderen door anderen gepest worden. De gemeenten waar kinderen aangeven het meest en minst zelf te pesten zijn dezelfde gemeenten als waar de kinderen aangeven het meest en minst gepest te worden. Kinderen uit Kapelle zijn naar eigen zeggen het minst geneigd tot pesten, die in Tholen het meest. In Kapelle pesten vier op de vijf kinderen (79%) helemaal nooit of bijna nooit en de rest soms (20%), in Tholen pesten bijna zes op de tien kinderen (57%) helemaal nooit of bijna nooit en de meeste anderen soms (39%).

Er is enige samenhang zichtbaar tussen het zelf pesten door kinderen in groep 6 in Zeeland en het leerlinggewicht. Autochtone kinderen van hoger opgeleide ouders pesten naar eigen zeggen het minst (69% helemaal nooit of bijna nooit); autochtone kinderen van laag opgeleide ouders meer (61% helemaal nooit of bijna nooit); kinderen van laagopgeleide allochtone ouders het meest (53% helemaal nooit of bijna nooit).

Er bestaat samenhang tussen gepest worden en zelf pesten. Kinderen die soms, vaak, of heel vaak gepest worden, pesten zelf meer dan kinderen die nooit of bijna nooit gepest worden.

Erbij horen De kinderen is de vraag voorgelegd of zij wel eens dingen doen die ze eigenlijk niet willen, om erbij te horen. Bijna tweederde van de kinderen zegt dat helemaal nooit of bijna nooit (65%) te doen. Bijna eenderde (31%) doet soms dingen om erbij te horen. Een kleine categorie van één op de vijfentwintig kinderen (4%) doet dat vaak of heel vaak.

Meisjes zijn iets minder dan jongens geneigd om dingen te doen die ze eigenlijk niet willen, om erbij te horen. Vier van de tien meisjes (41%) doen dit helemaal nooit, bij de jongens is dat een op de drie (34%). Tussen de gemeenten zijn enige verschillen zichtbaar in de mate waarin kinderen dingen doen die ze eigenlijk niet willen doen, om erbij te horen. Dit lijkt het minste voor te komen in 'de stad'. Goes, Middelburg en Vlissingen zijn de gemeenten waar ongeveer zeven op de tien kinderen aangeven helemaal nooit of bijna nooit dingen tegen hun zin te doen, om erbij te horen. In deze gemeenten doet ongeveer een kwart dit soms wel. Kinderen uit Borsele zijn het meest geneigd tegen hun zin dingen te doen om erbij te horen: ruim vier op de tien (43%) doet dat soms. Het leerlinggewicht hangt nauwelijks tot niet samen met de mate waarin de kinderen dingen doen die ze eigenlijk niet willen, om erbij te horen.

Kinderen die meer vriendjes en vriendinnetjes op school hebben, geven aan minder geneigd te zijn dingen te doen om erbij te horen dan kinderen met minder vriendjes en vriendinnetjes.

Er bestaat enige samenhang tussen enerzijds gepest worden en zelf pesten, en anderzijds dingen doen om erbij te horen. Kinderen die meer gepest worden, doen meer dingen tegen hun zin om erbij te horen. Ook kinderen die zelf meer pesten, doen meer om erbij te horen.

Onder bedreiging

Van een andere orde is de situatie wanneer kinderen onder bedreiging dingen doen. De Zeeuwse kinderen in groep 6 is hier ook naar gevraagd. Zeven van de tien kinderen (71%) zeggen dat dit hen nooit overkomt, minder dan twee van de tien kinderen (16%) overkomt het bijna nooit, ruim één op de tien (11%) soms, en één op de honderd (1%) vaak.

Colofon

samenstelling:
Ankie Smit
Herman Braat

Scoop, september 2003

Postbus 407
4330 AK Middelburg
tel 0118 68 25 00
fax 0118 63 53 11

www.jeugdmonitorzeeland.nl
jeugdmonitor@scoopzld.nl

Dingen doen onder bedreiging komt bij jongens in groep 6 in Zeeland vaker voor dan bij de meisjes: 14% van de jongens overkomt het soms, 2% vaak, en 1% heel vaak. Bij de meisjes komt het in 9% van de gevallen soms voor. Vaak of heel vaak wordt door de meisjes niet genoemd. Tussen de Zeeuwse gemeenten zijn duidelijke verschillen in de mate waarin kinderen dingen doen onder bedreiging. In Borsele overkomt het naar eigen zeggen bijna twee van de tien kinderen in groep 6 (16% soms, 1% vaak, 1% heel vaak). Het minst gebeurt het in Noord Beveland. Daar krijgt minder dan één op de tien kinderen in groep 6 er mee te maken (5% soms, 0% vaak, 2% heel vaak). Het leerlinggewicht speelt geen rol bij de mate waarin de kinderen bedreigd worden om dingen te doen.

Naarmate kinderen vaker gepest worden, overkomt het hen ook iets meer dat ze onder bedreiging dingen doen. Kinderen die zelf vaker pesten, overkomt het duidelijk meer dan anderen dat ze bedreigd worden om dingen te doen. Tenslotte overkomt het kinderen die meer dan anderen dingen doen om erbij te horen, ook meer dat ze dingen onder bedreiging doen.